

УДК 070:342.56:316.77:659.3

DOI: <https://doi.org/10.18524/2308-3255.2025.31.347559>

ЖУРНАЛІСТИКА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МЕДІАОБРАЗУ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Олена Іщенко,

старша викладачка кафедри журналістики, реклами та медіакомунікацій
факультету журналістики, реклами та видавничої справи
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова
e-mail: o.ischenko@onu.edu.ua
ORCID iD: 0009-0006-0502-2059

У сучасному інформаційному суспільстві медіа відіграють ключову роль у формуванні суспільного дискурсу, зокрема щодо діяльності судової влади. Судові процеси дедалі частіше стають предметом обговорення, а журналісти — посередниками між судом і громадськістю. Це явище набуло концептуального осмислення в межах теорії медіатизації. Данський учений С. Х'ярвард, який є одним із основоположників даної теорії стверджує: «Медіатизація — це процес, у межах якого суспільство дедалі більше підпорядковується логіці медіа, а соціальні інститути (політика, релігія, право) починають функціонувати за правилами медіа» [15, 112]. Згідно з цією думкою судова влада опиняється в ситуації, коли її діяльність оцінюється не лише з правової, а й з медійної точки зору — через публічність, резонансність, цитованість та емоційний ефект.

У статті розглянуто роль журналістики у процесі формування медійного образу суду. Проаналізовано основні механізми впливу медіа на сприйняття судової влади громадськістю, окреслено основні тенденції медіатизації судових процесів та типові проблеми при висвітленні журналістами судової тематики. Зроблено висновок про необхідність підвищення рівня професійних стандартів судової журналістики з метою формування об'єктивного образу судової влади.

Ключові слова: суд, судова влада, судова журналістика, медіатизація, медіа-образ, імідж, довіра до суду.

Актуальність дослідження. Постановка проблеми та її зв'язок із науковими та практичними завданнями. В українських ЗМІ судова тематика часто має сенсаційний, скандальний або політизований характер. Суд у медіа зазвичай постає або в контексті гучних скандалів, або через персоніфіковані історії окремих суддів чи резонансних справ. У результаті відбувається спрощення складних правових процесів, їх редукція до емоційно зрозумілих, але не завжди коректних інтерпретацій. Це створює стійкий медіаобраз судової влади, який може суттєво

відрізнятися від її реального функціонування та впливати на рівень суспільної довіри. Як зазначає дослідник Л. Москвич: «суспільна довіра до суду є показником ефективності судової влади» [10, 27]. Тому для більшості громадян образ суду формується не стільки на основі особистого досвіду, скільки через медіаповідомлення, інтерпретації та публічні дискусії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями щодо формування поваги і довіри до суду, репутації та іміджу судової влади, а також питаннями про взаємодію між судом та медіа займалися такі науковці, як: В. Кравчук, Н. Сташків, М. Буроменський, К. Бабенко, О. Волянська, Л. Москвич, А. Коршун, О. Величко, О. Овсяннікова, І. Підкуркова, Л. Опришко, Л. Панкратова, Т. Андрійчук, М. Андрійчук, К. Шендеровський, І. Виртосу, О. Штопенко.

Мета дослідження полягає в тому, щоб з'ясувати як заголовки журналістських матеріалів формують медіаобраз судової влади, а також окреслити основні прояви медіатизації на прикладі резонансної судової справи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття медіаобразу судової влади доцільно розглядати як сформований у масовій свідомості образ суду та суддів, що виникає під впливом інформаційних повідомлень, публічних дискусій і особистого досвіду громадян. На думку дослідниці О. Величко: «імідж судової влади — це створений у свідомості населення або його частини цілісний, якісно сформований, емоційно забарвлений образ системи судових органів та працівників цих органів, який визначає рівень довіри громадськості до цих органів та є наслідком цілеспрямованого інформаційного впливу, а також безпосереднього сприйняття при зверненні громадян до суду або участі їх у судовому засіданні як свідків, третіх осіб тощо» [3, 212].

Водночас дослідниця Т. Федорів наголошує на необхідності розрізняти поняття «імідж» і «репутація», зазначаючи, що: «репутація формується тривалим часом і є результатом реальних дій, а не лише комунікаційних зусиль» [13, 26].

Журналістика в цьому процесі виконує подвійну роль. З одного боку, вона інформує суспільство про діяльність судів, пояснює складні юридичні процедури та підвищує рівень правової культури населення. З іншого боку, надмірна увага до резонансних або скандальних справ без належного контексту може призводити до узагальненого негативного сприйняття всієї судової системи.

Дослідник А. Коршун зазначає, що: «ЗМІ можуть виконувати і контрольну функцію щодо судової влади, викриваючи зловживання та порушення, однак така діяльність повинна ґрунтуватися на перевірених фактах та дотриманні стандартів журналістики» [8, 226]. На думку дослідниці Т. Гудзь: «медіа можуть виступати як інструмент формування громадської думки щодо діяльності судової влади, впливаючи на рівень довіри до суду» [5, 49].

У статті «Репрезентація діяльності суду в українських ЗМІ» [7] ми вже досліджували як судова тематика висвітлюється в українських ЗМІ та з'ясували, що судді не часто виступають в ролі коментаторів ситуації, що знижує рівень довіри з боку громадян.

У цьому ж дослідженні на прикладі заголовків журналістських матеріалів та резонансної справи проаналізуємо, як саме медіа формують образ судової влади, які прояви медіатизації в сучасному інформаційному просторі.

Одним із найяскравіших прикладів медіатизації судових процесів в Україні є справа громадського активіста Сергія Стерненка, яка набула широкого розголосу. Цей випадок засвідчив, що медіа та соціальні мережі можуть істотно впливати на сприйняття судового процесу та на поведінку його учасників.

Нагадаємо, Сергій Стерненко — колишній лідер одеського осередку «Правого сектора». Обвинувачений у кількох кримінальних провадженнях, пов'язаних із самообороною та нібито викраденням людини. Судові засідання супроводжувалися активним висвітленням журналістами, прямими трансляціями, коментарями політиків, правозахисників і громадських активістів. У соціальних мережах сформувався широка хвиля підтримки під хештегом #Стерненко, що стало фактором масової комунікаційної протекції.

Практично кожне судове засідання транслювалося онлайн, журналісти оперативно публікували коментарі сторін, що перетворило суд на об'єкт постійного інформаційного моніторингу. Це свідчило про те, що медіа виступали як посередники і каталізатори суспільної уваги.

Наступним етапом стало те, що у соцмережах відбувалося активне обговорення процесу, часто — з емоційними оцінками, що створювало тиск на суддів та впливало на репутаційне поле правосуддя. Паралельно з офіційним процесом відбувся інформаційний суд, де громадськість уже навішувала ярлики «хто правий», і «хто винний». У цьому випадку суд «громадської думки» переважав над судовою владою. Це створило тиск на суддів і вплинуло на сприйняття справедливості процесу.

Вагомим чинником, на нашу думку, є політизація через медіа. Адже ця судова справа набрала ознак політичного процесу: позиції сторін трактувалися у контексті боротьби за вплив у суспільстві. Телеефіри, новинні портали використовували цю тему як інструмент формування суспільних настроїв.

Позитивним наслідком став підвищений рівень публічності, який змусив суди діяти більш відкрито, дотримуючись принципу гласності.

Таким чином медіатизація у цій справі проявилася в тому, що логіка медійної комунікації (швидкість, емоційність, видовищність) частково витіснила логіку судового процесу (зваженість, доказовість, неупередженість). Суд, фактично, опинився під впливом інформаційного тиску. Водночас активна роль журналістів сприяла підвищенню прозорості судової влади та реалізації громадського контролю над нею.

Заголовки журналістських публікацій на судову тематику мають переважно негативну тональність висвітлення. Про це свідчить моніторинг, який було проведено Інститутом масової інформації (ІМІ) «Хтось хропе». Як медіа висвітлюють роботу судів» [1].

Ми проаналізували понад 150 заголовків журналістських матеріалів з метою прослідкувати як українські медіа формують образ судової влади. Предметом за-

цікавлення у цьому дослідженні для нас стала тональність висвітлення. Можемо констатувати, що переважна більшість заголовків дійсно мають негативний характер, подаючи образ суддів як корупціонерів, некомпетентних фахівців та тих, хто зловживає своїм становищем. Зустрічаються заголовки, що мають нейтральну тональність висвітлення, зокрема — це матеріали про винесення вироків у справах, розгляд судових справ, нові технології у діяльності суду тощо. Заголовки, що б формували позитивний образ суду та суддів зустрічаються нечасто. Це поодинокі випадки у медіа регіонального рівня, які стосуються конкретного судді або нетипового випадка в судовій практиці.

Приклади заголовків, що формують негативний образ суду та суддів:

Українська правда: Мобілізація замість вироку: як обвинувачені у корупції судді ховаються від правосуддя в армії [2].

Главком: Верховний Суд заборонив медіа називати імена підозрюваних. Чому це рішення небезпечне для свободи слова? [4].

Суспільне. Київ: Корупція в КАС: чотирьох суддів відсторонили від правосуддя ще на два місяці? [11].

Суспільне. Одеса: Фіктивні ухвали задля уникнення мобілізації: на Одещині звільнили суддю Білгород-Дністровського міськрайонного суду [14].

Приклади заголовків, що формують позитивний образ суду та суддів:

Суспільне. Одеса: «Маленький принц» замість тюрми: суддя з Одеси спонукає злочинців читати книги [9].

Закон і бізнес: Українські судді на світовій арені: Марина Барсук про незламність правосуддя під час війни [12].

LB.ua: Людяність як бренд. Суд пояснить — і я йому повірю [6].

Висновки та перспективи дослідження. Медіатизація суду є глобальним явищем, що трансформує функції журналістики та змінює баланс між інформуванням, контролем і впливом. У сучасному інформаційному суспільстві судові процеси дедалі частіше розгортаються не лише у залі суду, а й у медіапросторі — де формуються паралельні «публічні вирoki». У ході нашого дослідження ми з'ясували, що від рівня професійності журналістів, дотримання журналістських стандартів та етичності залежить ступінь довіри суспільства до суду. Для досягнення цього потрібно, щоб судова влада активно взаємодіяла з медіа, сприяючи прозорості та відкритості своєї діяльності.

Можемо виділити основні проблеми формування медіаобразу судової влади журналістами: поверхневе або політизоване висвітлення судових справ; використання емоційно забарвленої лексики; поширення неперевіраних даних і суджень; оціночне судження; вплив на імідж судових інституцій; інтерпретація судових рі-

шень. Вагому роль відіграють і соціальні мережі, які сприяють популяризації конфліктних і сенсаційних сюжетів, що спотворює сприйняття суду як інституції, покликаного до неупередженості та доказовості. Завдяки своїй комунікативній функції журналістика виступає посередником між судовою владою та суспільством. Саме через неї громадяни отримують більшість знань про судову систему, тому медіа фактично конструюють довіру (або недовіру) до неї.

Отже, тема медіатизації судової влади залишається і буде залишатися актуальною. Вважаємо, що наша стаття може стати корисною для тих, хто планує досліджувати роль медіа при висвітленні судових процесів, а також для тих, кого цікавить як формується медіаобраз суду та суддів в контексті сьогодення. Ми, в свою чергу, надалі плануємо досліджувати як іноземні ЗМІ пишуть про українську судову систему.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Братушак О. «Хтось хропе». Як медіа висвітлюють роботу судів. *Інститут масової інформації*. 2021. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/htos-hrope-yak-media-vysvitlyuyut-robotu-sudiv-i38178> (дата звернення: 03.11.2025).
2. Бутко К. Мобілізація замість вироку: як обвинувачені у корупції судді ховаються від правосуддя в армії. *Українська правда*. 10 квітня 2025. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2025/04/10/7506910/> (дата звернення: 03.11.2025).
3. Величко О. І. Позитивний імідж судової влади України та його структурні елементи. *Актуальні проблеми права : теорія і практика*. 2013. Вип. 26. С. 210-218. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2013_26_30 (дата звернення: 30.10.2025).
4. Воробйов Є. Верховний Суд заборонив медіа називати імена підозрюваних. Чому це рішення небезпечно для свободи слова? *Главком*. 31 жовтня 2025. URL: https://glavcom.ua/columns/yevhen_vorobiov/verkhovnij-sud-zaboroniv-media-nazivati-imena-pidozrjuvanikh-chomu-tse-rishennja-nebezpechne-dlja-svobodislova-1086071.html (дата звернення: 03.11.2025).
5. Гудзь Т. І. Взаємодія медіа та судової влади в Україні в умовах війни. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2024/06/9.pdf> (дата звернення: 30.10.2025).
6. Гуржи В. Людяність як бренд. Суд пояснить — і я йому повірю. *LB.ua*. 28 травня 2025. URL: https://lb.ua/blog/volodymyr_hurzhy/678732_lyudyanist_yak_brend_cud_poyasnit_i.html (дата звернення: 03.11.2025).
7. Іщенко О. Репрезентація діяльності суду в українських ЗМІ. *Діалог : Медіа студії*. Одеса: Видавець С. Л. Назарчук. 2024. Вип. 30. URL: <http://dms.onu.edu.ua/article/view/318422/315441> (дата звернення: 03.11.2025).
8. Коршун А. Взаємодія органів судової влади та засобів масової інформації в Україні: теоретико-правовий аналіз. *Evropský politický a právní diskurz*. 2018.

- Вид. 1. С. 224-229. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evrpol_2018_5_1_34 (дата звернення: 30.10.2025).
9. Кушнір М., Шукова О. «Маленький принц» замість тюрми: суддя з Одеси спонукає злочинців читати книг. *Суспільне. Одеса*. 4 серпня 2023. URL: <https://suspilne.media/odesa/544107-malenskij-princ-zamist-turmi-sudda-z-odesi-sponukaє-zlocinciv-citati-knigi/> (дата звернення: 03.11.2025).
  10. Москвич Л. М. Суспільна довіра до суду як показник ефективності судової влади. *Вісник Верховного Суду України*. 2011. Вид. 2. С. 25-30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2011_2_7 (дата звернення: 30.10.2025).
  11. Рибальська А. Корупція в КАС: чотирьох суддів відсторонили від правосуддя ще на два місяці? *Суспільне. Київ*. 25 січня 2024. URL: <https://suspilne.media/kyiv/669746-korupcia-v-kas-cotiroh-suddiv-vidstoronili-vid-pravosudda-se-na-dva-misaci/> (дата звернення: 03.11.2025).
  12. Українські судді на світовій арені: Марина Барсук про незламність правосуддя під час війни. *Закон і бізнес*. 22 жовтня 2025. URL: <https://zib.com.ua/ua/169382.html> (дата звернення: 03.11.2025).
  13. Федорів Т. В. Співвідношення понять імідж і репутація у державному управлінні. *Державне управління: теорія і практика*. 2011. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej13/txts/Fedoriv.pdf>. (дата звернення: 30.10.2025).
  14. Чекарьова М. Фіктивні ухвали задля уникнення мобілізації: на Одещині звільнили суддю Білгород-Дністровського міськрайонного суду. *Суспільне. Одеса*. 2025. URL: <https://suspilne.media/odesa/1187508-fiktivni-uhvali-zadla-uniknenna-mobilizacii-na-odesini-zvilnili-suddu-bilgorod-dnistrovskogo-miskrajonnogo-sudu/> (дата звернення: 03.11.2025).
  15. Hjarvard, S. (2008) The Mediatization of Society: A Theory of the Media as Agents of Social and Cultural Change. *Nordicom Review*, vol. 29, pp. 105–134.

УДК 070:342.56:316.77:659.3

DOI: <https://doi.org/10.18524/2308-3255.2025.31.347559>

JOURNALISM AS A MEANS OF SHAPING THE MEDIA IMAGE OF THE JUDICIARY

Olena Ishchenko,

Senior Lecturer at the Department of Journalism,
Advertising and Media Communications
Odesa I. I. Mechnikov National University
e-mail: o.ischenko@onu.edu.ua
ORCID iD: 0009-0006-0502-2059

In today's information society, the media play a key role in shaping public discourse, particularly with regard to the activities of the judiciary. Court proceedings are increasingly becoming a topic of discussion, and journalists are acting as intermediaries between the courts and the public. This phenomenon has been conceptualized within the theory of mediatization. Danish scholar S. Hyward, one of the founders of this theory, states: «Mediatization is a process in which society increasingly submits to the logic of the media, and social institutions (politics, religion, law) begin to function according to the rules of the media» [15, 112]. According to this view, the judiciary finds itself in a situation where its activities are assessed not only from a legal point of view, but also from a media point of view — through publicity, resonance, citation, and emotional effect.

The article examines the role of journalism in the process of shaping the media image of the judiciary. It analyzes the main mechanisms of media influence on the public's perception of the judiciary, outlines the main trends in the mediatization of court proceedings, and typical problems in journalists' coverage of judicial issues. It concludes that there is a need to raise the professional standards of judicial journalism in order to form an objective image of the judiciary.

Keywords: court, judicial power, judicial journalism, mediatization, media image, image, trust in the court.

REFERENCES:

1. Bratushchak O. (2021) 'Someone is snoring'. How the media cover the work of courts. *Institute of Mass Information*. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/hotos-hropeyak-media-vysvitlyuyut-robotu-sudiv-i38178> (accessed 30.10.2025) [In Ukrainian].
2. Butko K. (2025) Mobilization instead of a verdict: how judges accused of corruption hide from justice in the army. *Ukrainska Pravda*. April 10, 2025. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2025/04/10/7506910/> (accessed 03.11.2025) [In Ukrainian].

3. Velychko O. I. (2013) Positive image of the judicial power of Ukraine and its structural elements. *Current Issues of Law: Theory and Practice*, issue 26, pp. 210-218. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/app_2013_26_30 (accessed 30.10.2025) [In Ukrainian].
4. Vorobiov Ye. (2025) The Supreme Court has forbidden the media to name suspects. Why is this decision dangerous for freedom of speech? *Glavcom*. October 31, 2025. URL: https://glavcom.ua/columns/yevhen_vorobiov/verkhovnij-sud-zaboroniv-media-nazivati-imena-pidozrjuvanikh-chomu-tse-rishennja-nebezpechne-dlja-svobodni-slova-1086071.html (accessed 03.11.2025) [In Ukrainian].
5. Hudz T.I. (2024) Interaction between the media and the judiciary in Ukraine under wartime conditions. *Analytical and Comparative Jurisprudence*. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2024/06/9.pdf> (accessed 30.10.2025) [In Ukrainian].
6. Hurzhy V. (2025) Humanity as a brand. The court will explain — and I will believe it. *LB.ua*. May 28, 2025. URL: https://lb.ua/blog/volodymyr_hurzhy/678732_lydyanist_yak_brend_cud_poyasniti.html (accessed 03.11.2025) [In Ukrainian].
7. Ishchenko O. (2024) Representation of court activity in Ukrainian media. *Dialogue: Media Studios*. Odesa: S. L. Nazarchuk Publisher, issue 30. URL: <http://dms.onu.edu.ua/article/view/318422/315441> (accessed 03.11.2025) [In Ukrainian].
8. Korshun A. (2018) Interaction between judicial authorities and mass media in Ukraine: theoretical and legal analysis. *European Political and Law Discourse*, issue 1, pp. 224–229. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evrpol_2018_5_1_34 (accessed 30.10.2025) [In Ukrainian].
9. Kushnir M., Shukova O. (2023) “The Little Prince” instead of prison: a judge from Odesa encourages criminals to read books. *Suspilne Odesa*. August 4, 2023. URL: <https://suspilne.media/odessa/544107-malenkij-princ-zamist-turmi-sudda-z-odesi-sponukae-zlocinciv-citati-knigi/> (accessed 03.11.2025) [In Ukrainian].
10. Moskvych L.M. (2011) Public trust in the court as an indicator of the effectiveness of judicial power. *Bulletin of the Supreme Court of Ukraine*, issue 2, pp. 25–30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2011_2_7 (accessed 30.10.2025) [In Ukrainian].
11. Rybalska A. (2024) Corruption in the Administrative Court: four judges were suspended from justice for another two months. *Suspilne Kyiv*. January 25, 2024. URL: <https://suspilne.media/kyiv/669746-korupcia-v-kas-cotiroh-suddiv-vidstoronili-vid-pravosudda-se-na-dva-misaci/> (accessed 03.11.2025) [In Ukrainian].
12. Ukrainian judges on the world stage: Maryna Barsuk on the resilience of justice during the war (2025). *Law and Business*. October 22, 2025. URL: <https://zib.com.ua/ua/169382.html> (accessed 03.11.2025) [In Ukrainian].
13. Fedoriv T.V. (2011) Correlation between the concepts of image and reputation in public administration. *Public administration: theory and practice*. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej13/txts/Fedoriv.pdf>. (accessed 30.10.2025) [In Ukrainian].

14. Chekaryova M. (2025) Fictitious rulings to avoid mobilization: in Odesa region a judge of the Bilhorod-Dnistrovskyi City District Court was dismissed. *Suspilne Odesa*. 2025. URL: <https://suspilne.media/odesa/1187508-fiktivni-uhvali-zadla-uniknenna-mobilizacii-na-odesini-zvilnili-suddu-bilgorod-dnistrovskogo-miskrajonnogo-sudu/> (accessed 03.11.2025) [In Ukrainian].
15. Hjarvard, S. (2008) The Mediatization of Society: A Theory of the Media as Agents of Social and Cultural Change. *Nordicom Review*, vol. 29, pp. 105–134.